

Г.В.НЕСПІНА, І.В.ПРИЛУЦЬКА (УКРАЇНА, МИКОЛАЇВ)
ХАРАКТЕРИСТИКА ОСНОВНИХ ТЕОРЕТИЧНИХ АСПЕКТІВ ОСВІТИ ДЛЯ
СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Чорноморський державний університет імені Петра Могили
(вул. ім. 68 Десантників, 10, м. Миколаїв, 54003, dun@kma.mk.ua, dan55@mksat.net)

Освіта для сталого розвитку – надзвичайно актуальна міжнародна соціально-педагогічна проблема, що підкреслює взаємозв'язок навколишнього середовища, економіки й суспільства.

Основи освіти для сталого розвитку були закладені в доповіді «Наше спільне майбутнє», підготовленій Міжнародною комісією з навколишнього середовища й розвитку Організації Об'єднаних націй в 1987 році. Надзвичайну актуальність освіти для сталого розвитку підтвердила конференція голів держав і урядів, проведена в 1992 році в Ріо-де-Жанейро. Основним документом, прийнятим у підсумку роботи конференції, став «Порядок денний на XXI століття», де були визначені найважливіші завдання освіти для сталого розвитку: удосконалювання базової освіти; переорієнтація змісту й методів існуючої освіти на завдання сталого розвитку; розвиток суспільної думки й місцевих ініціатив.

Як наголошує Ю. П. Алексеев, концептуально освіта для сталого розвитку передбачає перехід від професійного екологічного навчання до такої економічно та соціально орієнтованої моделі освіти, в основі якої мають лежати широкі міжпредметні знання, що базуються на комплексному підході до розвитку суспільства, економіки та навколишнього середовища.

Освіта для сталого розвитку базується на фундаментальному припущенні, що людство має радикально змінити сучасний хід економічного, екологічного і соціального розвитку для забезпечення здорового та якісного життя майбутніх поколінь.

Мета освіти для сталого розвитку полягає у сприянні засвоєнню знань, вмінь та переконань, які дають змогу ухвалювати та впроваджувати рішення на місцевому та глобальному рівнях, спрямовані на підвищення якісного рівня життя і які не загрожують можливостям наступних поколінь задовольняти свої потреби.

Освіта для сталого розвитку – сучасний підхід до організації навчального процесу, який включає інформування членів суспільства про основні проблеми сталого розвитку, формування світогляду, що базується на засадах сталості, переорієнтацію навчання з передачі знань на встановлення діалогу, орієнтацію на порушення та практичне розв'язання місцевих проблем. Освіта для сталого розвитку триває протягом усього життя і включає усі рівні та категорії освіти та навчання.

Головними інструментами з впровадження освіти для сталого розвитку є: діалог – налагодження взаєморозуміння та постійного діалогу між владою, неурядовими організаціями, бізнесовими структурами, різними групами населення, окремими особами; навчання: розвиток нових знань, навичок та вмінь для заохочення практики сталості в сфері бізнесу, економіки, в цілому у повсякденному житті; інформування – доступ до інформації з питань сталого розвитку та стану довкілля, інформування про здобутки в справі впровадження сталого розвитку; маркетинг – зміни в поведінці кожної людини на користь сталості при виборі рішення, оцінюючи вигоди та затрати.

Складовими змісту освіти для сталого розвитку є: якість життя, соціальна справедливість та рівноправність; збереження різноманіття: культурного, соціального та біологічного; розвиток в межах відтворення екосистем; взаємозв'язок: у суспільстві, економіці та довкіллі; усвідомлення відповідальності перед майбутніми поколіннями; громадянська позиція, права та обов'язки громадян; потреби та права майбутніх поколінь на довкілля.

Освіта для сталого розвитку передбачає зміни в навчальному процесі, що стосуються викладачів, учнів та управління освітою.